

HLAS PRAVOSLAVÍ

OBSAH

SVATÝ DUCH V CÍRKVI	3
VÝROKY SVATÝCH OTCŮ	4
1 600. VÝROČÍ SV. JANA ZLATOÚSTÉHO ..	4
SOUHRN PRAKTICKÝCH ZKUŠENOSTÍ Z ŘECKA A ZE SVATÉ HORY ATHOS	8
USNESENÍ XII. MÍSTNÍHO SNĚMU PRAVOSLAVNÉ CÍRKVE V ČESKÝCH ZEMÍCH A NA SLOVENSKU, KONANÉHO V PREŠOVĚ VE DNECH 8.–9. BŘEZNA 2007	8
NEOFICIÁLNÍ NÁVŠTĚVA JEHO BLAŽENOSTI KRYŠTOFA NA KYPRU	14
PROCESNÍ KŘÍŽ SV. IVANA	15
VELKÁ MORAVA	16
O VYHNÁNÍ ZLÉHO HROCHA	17
MOST	18
POSVĚCENÍ KAPLE U VERNĚŘOVA	18
MICHALOVCE	19
ZLATÉ TELE	20

PADESÁTNICE

Seslání Svatého Ducha na apoštoly

14. / 27. května

*Povstaň, Hospodine, ve své moci,
zpěvem i hudbou budeme slavit sílu tvou.
Blahoslaven jsi, Kriste Bože náš,
jenž jsi rybáře učinil moudrými,
seslav jim Ducha Svatého,
a jimi získal jsi veškerý svět.
Lidumile, sláva tobě!*

Praha

*Ve dnech 1.–8. května 2007 navštívila oficiální
delegace na čele s vladykou metropolitou
Kryštofem a vladykou arcibiskupem Jánem
sesterskou Gruzínskou pravoslavnou církev.
Podrobněji se k návštěvě vrátíme v reportáži
v příštím čísle HP.*

Prot. Josef Hauzar, kancléř

*Jeho Blaženost a Svatost Eliáš II. arcibiskup tbiliský a mchetský, patriarcha – katolikos celé Gruzie
a Jeho Blaženost Kryštof, arcibiskup pražský, metropolita českých zemí a Slovenska během nedělní
svaté liturgie v katedrálním chrámu, v den státního svátku Gruzie na sv. Jiří, 6. května 2007.*

SVATÝ DUCH V CÍRKVI

Druhý den svatodušních svátků je v naší pravoslavné víře zasvěcen Svatému Duchu, Duchu Utěšiteli. Jeho přítomnost v Církvi uskutečňuje pokračování spasitelného díla Ježíše Krista tak, jak to slíbil svým učedníkům slovy: „Já s vámi jsem po všechny dny až do skonání tohoto věku.“ (Mt 28,20) Církev proto není jenom hierarchické společenství věřících, ale tajemné tělo Kristovo, jehož hlavou je právě Ježíš Kristus. Toto společenství hlavy a údů Církve je možné díky působení Svatého Ducha. Církev existuje tehdy, když ji oživuje Svatý Duch.

Ve všech formách života Církve zve Svatý Duch k poznání veškeré Pravdy. (J 16,13) Nejjasněji to vidíme při bohoslužbách. Zvláště na konci božské liturgie po svatém přijímání vyjadřuje nezastupitelnou roli Svatého Ducha eucharistický hymnus: „Viděli jsme světlo pravé, přijali jsme Ducha nebeského.“ Svatý Nikolaj Kabasilas dokonce nerozdílně spojuje bytí Církve s jejím bohoslužebným životem. Další svatí Otcové zdůrazňují, že božská liturgie je darem Božím darovaným věřícím ve Svatém Duchu. V ní se dokonává vše, co Bůh velikého učinil pro člověka, počínaje vtělením Páně. Představuje posvěcení věřících, dále pak celého světa skrze působení Svatého Ducha. Proto všichni zúčastnění mají při božské liturgii účast na stále trvajícím sv. Padesátnici, na seslání Svatého Ducha. Totéž se děje při udílení svatých Tajin: křtu, pokání, oleje nemocných či kněžství. Svatý Duch působí nejenom při udílení hlavních sedmi svatých Tajin, ale působí také na dalším posvěcujícím díle Církve.

Věřící je však posvěcován při bohoslužbách a udílení svatých Tajin skrze opravdovou účast na nich. Nestáčí bohoslužby jen sledovat, těšit se např. ze zpěvu žalmisty nebo pěveckého sboru. Není možné být na bohoslužbách pouze jako nezúčastněný pozorovatel. Je chybný přístup k bohoslužbám Církve podobný ja-

ko máme k divadlu. Abychom hodně přijali Boží Dary, musíme se naučit bytostné účasti na posvěcující duchovní síle bohoslužeb.

Svatý Jan Zlatoústý zdůrazňuje ve svých homiliích, jak je důležité, aby věřící přijímali posvěcující milost, kterou mají bohoslužby. Boží milost nepřijímáme jen jednou na svaté Tajně křtu, ale stále ve Svatém Duchu díky účasti na bohoslužbách Církve. Všechn bohoslužebný řád vrcholí v božské liturgii. Při ní se těsně před sv. přijímáním pozvedá drahocenné Tělo Kristovo se slovy „Svaté Svatým“. Znamená to, že všichni účastní sv. přijímání jsou „svatí“, neboť se podílí na Svatosti Bohočlověka Ježíše Krista. Účast na sv. eucharistii je však možná jen jako vyvrcholení každodenního duchovního zápasu, který věřící vede do „hlubin Božích Tajin“. Proto například svatý Maxim Vyznavač ve svém písemném odkazu podmiňuje účast věřících na svatých Tajinách. Nejprve se přijímající musí duchovně očistit plněním Božích přikázání, z nichž první a hlavní je přikázání lásky k Bohu a k člověku. Potom jako očištěný a posvěcený může přijímat sv. Tělo a Krev Kristovu.

Všichni víme, jak těžké je opravdu milovat vroucně a věrně a jak se nám stále té pevné lásky nedostává. Abychom vůbec mohli ke svatému přijímání přistoupit, musíme se vždy očistit na zpovědi svatou Tajinou pokání, vyznáním a odpuštěním všech našich hříchů, úmyslných i neúmyslných.

Posvěcující obnovování Utěšitele Svatého Ducha začíná v pravoslavné rodině modlitbami již od prvního dne po narození dítěte. Ve vlastním křestním obřadu pak máme v jeho centrální části doxologii hovořící jasně o lidském posvěcení a osvětlení. Blahoslaven Bůh, jenž osvětluje a posvětluje každého člověka přicházejícího na svět.

Novokřtěnec je umocněn ve svatých Tajinách křtu a myropomazání k účasti na sv. přijímání Těla a Krve Kristovy. V této svaté Ta-

jině posvěcení člověka vrcholí. V božské liturgii svatého Jana Zlatoústého se říká k „odpuštění hříchů“, „účastenství Svatého Ducha“, „naplnění Království nebeského“.

Při bohoslužbách jsou posvěcováni nejenom věřící lidé, ale skrze užívání darů země, jako je voda, chléb, víno nebo olej, je posvěcován celý viditelný svět. Při božské liturgii dochází dokonce k proměnění chleba a vína v Tělo a Krev Kristovu. Působením Svatého Ducha se stvořené stává dílem Nestvořeného, jak dokazuje liturgický ohlas: „Tvoje z Tvého Tobě přinášíme pro vše a za vše“. Posvěcení všeho Božího stvoření provází také nádherná modlitba z obřadů na Zjevení Páně: „Skrze anděly a vše viditelné i neviditelné je oslavováno Tvé přesvaté jméno.“

V rukověti posvátných obřadů (trebníku) máme modlitby užívané při posvěcování věcí důležitých pro lidský život. Církev Svatým Duchem posvěcuje domy, byty, pole, lodě a v dnešní době také letadla, automobily, jízdní kola apod. Existuje též modlitba k posvěcení jakékoliv věci, jež je výmluvným svěděním o tom, že vše Bohem stvořené, když je posvěceno Svatým Duchem, slouží člověku na jeho cestě ze země do nebe.

Bez působení Svatého Ducha není možné žádné posvěcení ani proměnění lidského života, ani žádného tvora, není možné ani žádné dobro. Proto též ode dne svaté Padesátnice do Paschy Kristovy začínáme každé dílo modlitbou: „Králi nebeský, Utěšiteli, Duchu Pravdy...“

metropolita Kryštof

VÝROKY SVATÝCH OTCŮ

Můj bratře, když nenavštívíš sám sebe, ani nikdo jiný tě nikdy nenavštíví. Když pak sám sebe neosvobodíš, žádný jiný tě nezachrání.

ct. Simeon Nový teolog

Jeden bratr se zeptal starce: „Co mám dělat, trápí mě pokušení pýchy.“ Starce mu odpověděl: „Je to v pořádku. Stvořil jsi přece nebe i zemi!“ Tehdy se bratr hluboce před starcem uklonil a řekl: „Odpusť mi, nic z toho jsem neudělal.“

z výroků svatých Otců

Hřích se podobá řezné ráně a to je jeden z důvodů, proč třeba stále konat pokání. Když se rána zahojí zůstane jizva. Stejně tak zůstane poznamenaná duše hříchem a je nemožné, aby toto poznamenaní za pozemského života zcela zmizelo.

ct. Nikodemos Svatohorec

Jako se nedávají pro zachování tělesné schránky každému stejné pokrmy nebo stejné léky, podobně též lidská duše potřebuje zvláštní péči. Někoho posilní vhodné slovo, jiného příklad. Jednomu prospěje pochvala, jinému trest. Jednomu veřejné pokání, jinému osobní domluva.

sv. Řehoř Teolog

1 600. VÝROČÍ SV. JANA ZLATOÚSTÉHO

Každému pravoslavnému křesťanovi v celém světě je jméno sv. Jana Zlatoústého posvátným a vyslovuje je s úctou. Vždyť díky jemu a spolu s ním se obrací k Hospodinu téměř v každé svaté liturgii. Letos 14. září uplyne 1 600 let od okamžiku, kdy ve vyhnanství

dotlouklo jeho svaté srdce. Pohledme alespoň ve stručnosti na strastiplný život a obsáhlé dílo tohoto cařihradského arcipastýře, kazatele a spisovatele.

Narodil se r. 354 (údaj Sokratův, jiné prameny uvádějí 344) v Antiochii v křesťanské

rodině. Otec Secundus byl Říman, matka Anthusa Řekyně. Brzy ovdověla. Syna vychovávala důsledně v křesťanském duchu. Jan se do 18 let vzdělával u sofistů. Pokřtěn roku 372 se věnoval pečlivému studiu Svatého Písma.

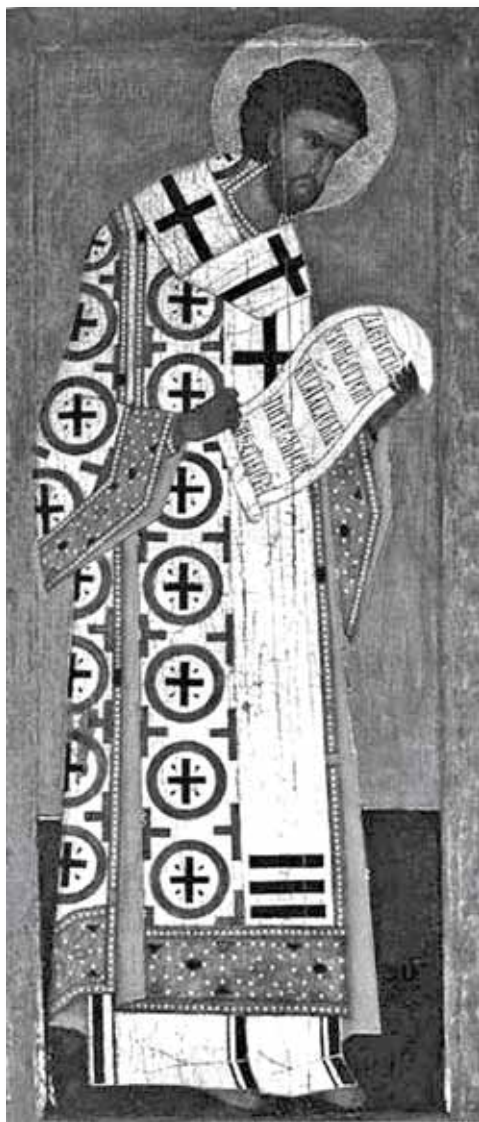
Po matčině smrti odešel do jeskyně na hoře Sypios, kde kromě dalšího teologického vzdělání získal i lásku k asketickému životu. Za dva roky, kdy se jako anachorita upevňoval v křesťanské víře, se vrátil zpět do Antiochie, stal se žalmistou a po pěti letech diákonem.

Kromě účasti na bohoslužebných obřadech pečoval o složité církevní hospodářství. Věnoval se také charitativní činnosti.

Roku 386 byl rukopoložen a stal se kazatelem katedrálního chrámu v Antiochii. Jeho kázání byla mimořádná svým duchovním nábojem a kulturou jazyka. Na základě této skutečnosti oslovil svatý Jan brzy celý křesťanský svět, který mu přiřkl atribut Zlatoústý. Roku 397 (jinde 398) po smrti cařihradského patriarchy Nektaria se stal proti své vůli cařihradským patriarchou. Své postavení nechápal jako moc, nýbrž jako službu.

Věnoval se intenzivní charitativní a misijní činnosti. Ze svých prostředků dal postavit dvě nemocnice pro 7 700 nemocných a domy pro chudé. Ve své misionářské činnosti se nezaměřoval pouze na Řeky a Římány žijící v okolí Cařihradu, ale i na Góty, jimž umožnil hlásání Božího slova v mateřském jazyce. Jeho misionáři navštívili i Skyty. Nebyl však oblíbený u císařského dvora. Důvodem byly intriky alexandrijského arcibiskupa Theofila, jejichž původ spočíval v závisti a osobních zájmech.

Císařský dvůr, který svatého Jana původně na patriarší katedru prosadil, těžce nesl světovou rostoucí popularitu a naprostou absenci poklonkovaní. Nevyhovoval mu patriarchův skromný život bez okázalých hostin, jež pořádali jeho předchůdci.

Vyhrocujících se vztahů využil alexandrijský patriarcha Theofil. Roku 401 vypověděl z Egypta mnoho mnichů, které obvinil z Origenovy hereze, odsouzené roku 399. Ti na něj podali u císaře Arkádie žalobu, seznámili sv. Jana Zlatoústého s násilím, které bylo na nich pácháno, a prosili patriarchu o zastání.

Císař povolal patriarchu Theofila do Cařihradu, aby věc vysvětlil. Ten však po příjez-

du z Egypta se svými 29 biskupy, kteří jej doprovázeli, svolal r. 403 neoprávněný sněm (tzv. „pod dubem“), kterým byl nakonec sv. Jan Zlatoústý zbaven katedry a poslán do vyhnanství.

Krásná a statečná jsou slova, jimiž se loučí se svými věřícími před odjezdem: „Velké je vlnobití a hrozná je bouřka, ale nebojíme se, že utoneme, neboť stojíme na kameni. Ať zuří moře, nemůže zničit kámen, ať se vlny vzdouvají, nemohou potopit loď Kristovu.“

Druhého dne po odchodu sv. Jana Zlatoústého do vyhnanství bylo v Cařihradu velké zemětřesení, které poškodilo nejvíce císařský palác, zvláště tu část, v níž bydlila velká odpůrkyně světcova – císařovna Eudoxie. Ta sama v hrůze poslala vyhnanci dopis, aby se vrátil a odpustil jí. Její „pokání“ však trvalo pouhé dva měsíce. Svatý Jan Zlatoústý měl totiž opět důvod ji kritizovat za zpupnost a nevhodné chování.

To byla příležitost pro alexandrijského patriarchu Theofila, který opět svolal sněm (r. 404 se 45 biskupy). Tento sněm odsoudil svatého Jana Zlatoústého ke svržení. Na velikou sobotu byl svatý Jan vyvlečen i se svými přívrženci z chrámu a poslán do vyhnanství. Před svým odchodem prosil své věrné, aby přijali jeho nástupce jako zákonného arcipastýře. Ve vyhnanství byl nejdříve v Arménii a pak měl být odvezen k Černému moři do dnešního města Pitsundy do Abcházie. Cestu však nevydržel. Zemřel vyčerpán 14. září 407. Jeho poslední slova byla: „Sláva Bohu za vše.“

Roku 438 bylo tělo Jana Zlatoústého slavnostně převezeno do Cařihradu a uloženo v chrámu Svatých apoštolů. Rozhodnutí sněmu o sesazení bylo zrušeno a císař Theodosius veřejně odprosil mrtvého za všechna příkoří, jež mu způsobila jeho matka Eudoxie.

Svatý Jan Zlatoústý žije dodnes v duši každého pravoslavného křesťana. Při vzpo-

mínce na sílu, kterou překonával všechny útoky, se nám nabízí srovnání s jiným Janem: naším českým mučedníkem Janem Husem, který byl za oprávněnou kritiku zlořádů ve středověké západní církvi upálen 6. července 1415 v Kostnici. Oběma velkým Janům, i když je dělí mnoho století, šlo o totéž: obhajobu pravdy, čistotu Kristovy církve a její návrat k apoštolské podobě, o obnovení zemdlelého duchovního života.

Svatý Jan Zlatoústý svým skromným bohabojným životem sám naplňoval vše, co požadoval od svých věřících, je velkým křesťanským kazatelem a učitelem. A právě proto hovoří stejně k lidem své doby jako k lidem dneška.

Pohledme na hlavní etické hodnoty křesťanského života očima svatého Jana Zlatoústého. Předně je to láska – nejznamenitější dar Boží. Je matkou všech statků a zdokonalovatelkou každé ctnosti. Pozvedá křesťana k dokonalosti. Láska jednoho k druhému nás dělá bezúhonnými. Bez ní nemůže ani mučednická smrt přinést užitek. Není ani jednoho hříchu, který by nezničila láska. Láska chrání před zlem a nabádá k dobru. Milujme bližního, abychom dali najevo lásku k Bohu. Láska k Bohu nemůže být bez lásky k bližnímu. Bůh je láska. Z lásky k člověku poslal svého jediného Syna, aby nám Jeho smrtí pomohl k cestě do nebeského království.

Každá dobrá věc je plodem lásky. Bůh prostřednictvím vzájemných vztahů moudře zařídil život tak, že vzájemná láska musí být pro nás nevyhnutelná. Někdy Bůh ve své lásce dopouští na člověka souzení, aby ho vyzkoušel v pevnosti víry. Svatý apoštol o tom říká: „Koho Pán miluje, toho kárá.“ (Žd 12,6) Snažme se v tomto případě, abychom se podobali spravedlivému Jobovi, který po všech hrůzách, jež ho postihly, říká s velkou láskou ke svému Stvořiteli učiniv poklonu: „Nahý jsem vyšel z života matky své, nahý se také tam navrátím. Hospodin dal, Hospodin též

odnal. Buď požehnáno jméno Hospodino-vo...“ (Jb 1,21)

Z lásky k milujícímu nebeskému Otci začíná též každá opravdová modlitba. Té nejkrásnější a nejmýstižnější nás naučil sám Spasitel. Modlitba je neoddelitelnou součástí života pravoslavného křesťana. Hlavní podmínkou konání modlitby je víra. Nedopustíme, abychom lenivěli, neboť modlitbou můžeme mnohého dosáhnout. Považujme za čest, že Bůh prokazuje lidem tu milost, že s Ním můžeme prostřednictvím modlitby hovořit. Modlitba je dílem andělů. Modleme se v každém okamžiku, nebudeme malátní.

Je zapotřebí vědět, jak se máme modlit. Kromě již uvedené víry je dalším předpokladem soustředěnost a vytrvalost. Pro nás křesťany není dovolena duševní nevnímavost a bloudění myšlenek. Modlitba je potřebná za každých okolností: ve štěstí i v neštěstí, v příznivých životních podmínkách i v podmínkách nepříznivých. Nezapomínejme, že kromě prosebných modliteb jsou také modlitby děkovné. Poděkujeme svému Stvořiteli za to, že naše modlitby vyslyšel. Pokud vidíme, že naše prosby nebyly vyslyšeny, modleme se ještě usilovněji. Někdy nás totiž chce Hospodin tímto způsobem přinutit k častější modlitbě, k delšímu rozhovoru s Ním.

Nemodleme se jen za sebe, ale i za své blízní, rodiče za děti a děti za rodiče. Pán nás vyslyší, přistoupíme-li k němu se zkroutěným srdcem a bohabojnou duší. Na světě není nad upřímnou modlitbu. Ta nás osvobodí od potíží a zprostití příštích trestů. Modlit se můžeme vždy a všude: v chrámu, doma, na cestě do práce, v přírodě, potichu, nahlas. Dva-krát modlená modlitba je zpívaná modlitba – bohoslužebný zpěv. Nic tak nepovznese naši duši a naše smysly jako jeho velebnost. Uklidňuje a očisťuje duši.

Obtížnými se nám zdají děkovné modlitby v neštěstí. Když děkuješ, stírá Hospodin tvůj

smutek. Právě při těžkých životních zkouškách se projeví Boží síla. Člověka neopustí, upevní jeho trpělivost a zesílí lásku k Němu.

Neoplakávejme mrtvé, nýbrž se za ně modleme. Zvláště za ty, kteří zemřeli v hřích. Mrtvého pozval Bůh, a ne člověk. Tak usuzuj o zemřelých a za všechno děkuj Bohu. Dosáhneš tak duševního míru.

I uprostřed neštěstí musíme pevně stát proti zlu jako spravedlivý Job. Bude nás posilovat naděje v Boha a Jeho pomoc. Člověk může zradit, ale Bůh nás nikdy neopustí. „Blízko je Hospodin těm, jimž puká srdce.“ (Ž 34,19)

Také modlitba za nepřátele nám připadá obtížnou. Modlit se za dobrodince a přátele je snadné. Ale když se budeme modlit za nepřátele, budeme se podobat Kristu v mezích lidských sil.

Nejúčinnější modlitba je v chrámu, kde jsou ve svatém prestolu ostatky svatých. Sám Spasitel nám řekl, že je přítomen tam, kdekoliv shromáždí se dva nebo tři v Jeho jménu. Svatý Jan Zlatoústý učil své věřící, jak se mají v chrámu chovat. Především je zapotřebí odložit všechny světské péče a plně se ponořit do svatě liturgie. Modlit se soustředěně se zkroutěným srdcem, s plným vědomím toho, co říkáme, oč prosíme. A myslet na své hříchy. Je naprosto nepřipustné mluvit v chrámu vyjma krajní nutnosti, ale i tehdy se vši stručností. Jinak si odneseme domů ne odměnu, ale trest.

Není dobré se vyhýbat chrámu a domnívat se, že domácí modlitba postačí. Vždyť ze žalmů se dovídáme, že je lépe u prahu v domě Boha svého seděti, nežli přebývat ve stáncích hříšníků. V lidských obydlích je plno nedostatků, ale Boží dům je čistý. Je školou dobra, krásy a čestnosti. Ti, kteří málo navštěvují chrám nebo jej nenavštěvují vůbec, trpí velkou škodu. Podobají se pozvaným na hostinu podle podoběnství našeho Pána v evangeliu, kteří pro nejruznější liché výmluvy nepřišli. Člověk má v životě mnoho důležitých

starostí, ale volá-li Bůh, musí všeho nechat a jít za Ním. Jako neobdělávaná půda zarůstá býlím, tak duše, již se nedostává duchovního vedení, zarůstá trním utrpení. Církev je duchovní koupelí a teplem sv. Ducha.

Svatý Jan Zlatoústý s povzdechem uvádí, že o velkých církevních svátcích je chrám přeplněný, kdežto v ostatních dnech bývá liduprázdný. Všimněme si, že tento problém trvá dodnes. Současná společnost se svým materiálním pohledem na hodnoty světa svádí

mnohdy i věřícího pravoslavného křesťana, aby šel v neděli do práce nebo dělal něco jiného, místo aby navštívil chrám, a falešně se utěšoval tím, že se pomodlí doma. Bůh dal šest dnů v týdnu nám a pouze jeden nechal pro sebe. A my nemůžeme svou účastí v chrámu uctít tento den?

*pokračování v dalším čísle HP
metropolita Kryštof*

1 600. výročí sv. Jana Zlatoústého

V rámci 1 600. výročí zesnutí sv. Jana Zlatoústého uspořádala PBF UP vědeckou konferenci s mezinárodní účastí. Kromě děkana fakulty, profesorů a studentů se konference zúčastnil také rektor prešovské univerzity prof. PhDr. František Mihina, který vystoupil s velmi hodnotným úvodním příspěvkem. Vladyka metropolita Kryštof přednášel na téma pastýřského odkazu světce, jak jej nalézáme v průběhu půlstoletí na stránkách našeho

tisku. S velkým úspěchem se setkala u účastníků konference přednáška prot. Doc. Alexandra Lapina, z Vídeňské univerzity, který srovnal obecné dějiny medicíny s lékařstvím v Byzanci, s přihlédnutím na dobu, v níž žil sv. Jan Zlatoústý (4.–5. století). Konference se zúčastnili také významní teologové z římskokatolických fakult ze Slovenska a České republiky.

redakce

SOUHRN PRAKTICKÝCH ZKUŠENOSTÍ Z ŘECKA A ZE SVATÉ HORY ATHOS

Příjezd a pobyt v klášteře sv. Nikodýma Svatohorce

Nehledě k tomu, že jsem roku 2004 strávil v řeckých klášterech a na Athosu dva měsíce a měl jsem obecné představy o mnišském, dušespasitelném-liturgickém životě, přece jenom jsem se rozhodl ke shromáždování materiálů pro svoji práci „Pastýřská pomoc nemocným“, a pro-

to se znovu vydat na cestu po řeckých klášterech, neboť jsem již měl nějakou zkušenost s tamním pobytem a také s přátelským setkáváním a vzájemným porozuměním s bratry mnichy. Znovu jsem tam strávil celkem dva měsíce, přičemž jsem shromažďoval materiály a poslušně plnil úkoly a prováděl hospodářsko-klášterní práce.

Ke shromažďování svého materiálu náleželo jak setkávání se s novici nebo poutníky a s jejich příběhy a radami, tak i rozhovory se zkušenými duchovními-mnichy, starosty klášterů (epitropy) a starci (geronty). Když jsem procházel místy na Svaté hoře Athos, která mají kouzelnou a uzdravující moc, povedlo se mi z milosti Boží udělat vzácné a cenné fotografie pro svoji práci a také získat od mnichů svátosti, které měly hojivou a blahodárnou moc.

Když jsem bydlel v klášteře sv. Nikodýma Svatohorce, který je podřízen athoskému klášteru Simona Petra, poštětilo se mi uskutečnit několik besed přímo na téma své práce.

Z počátku však chci zkráceně popsat dějiny tohoto vynikajícího kláštera, sice nového, ale takového, jenž vešel ve známost a typičnost, a který k sobě dokonce přitahoval poutníky a zbožné lidi nejen z Řecka, ale i jiných zemí.

Přibližně roku 1977, starc Chrizostomos, který v té době byl knížetem, prodal svůj majetek, koupil kus půdy v severním Řecku, vedle vesnice Pendalafos, kde napřed postavil kapli a potom s pomocí Boží i různé hospodářské budovy.

V té době měl dobré bohoslovecké univerzitní vzdělání a již požíval úcty mezi příchozími díky svým lidským vlastnostem, které projevoval jako kněz v celém okolí,

když neustále obcházel dokonce i nejbližší vesnice.

Zvláště bych chtěl zdůraznit dar slova starce Chrizostoma a jeho kazatelský talent, který nutil lidi, aby se zamýšleli nad děním ve světě, nad svými vzájemnými vztahy a nad sebou samými, což tak či onak mnohé vede k přehodnocení způsobu svého života a následkem toho i ke spasení.

Tyto snahy nezpomalily vydání svých dobrých plodů, věřící pociťovali jeho potřeby a snažili se dát jakoukoli podporu, jak morální, tak i materiální. Mnoho lidí přicházelo a prostě pomáhalo při budování.

Když trávil čas v modlitbách a rozjímání v jím postavené kapli, ani si nepomyslel, že na toto místo přijdou lidé toužící vyzkoušet sebe sama ve vykonávání modliteb, pokoře a práci pro slávu Boží.

Prvním jeho pomocníkem, sdílejícím všechny těžkosti, byl i kněz, jenž po postřihu na mnicha přijal jméno Spiridon; nyní je prvním starostou a velebným kláštera.

V počátečních letech byla situace nelehká, první novicové museli bydlet ve starých železničních vagoncích, kde podstupovali zkoušky chladem a hladem. V roce 1981 už to byl klášter, který měl dva chrámy, jeden zasvěcený na počest sv. Serafima Sarovského. Druhý chrám byl vystavěn na počest Nikodýma Svatohorce.

Od této doby, řekl bych, započal bouřlivý růst budování klášterních staveb. K dnešnímu dni kromě zvonice a bohatě zdobených tří chrámů je vystavěn velký pětioschodový bratrský blok. Překvapuje hospodářská činnost v klášteře svatého Nikodýma. Je zde tiskárna, dřevoobráběcí dílna, ikonopisná dílna a také hospodářství při usedlosti, kde chovají kozy, z jejichž mléka se zde vyrábí sýr.

Starec Chrizostom byl jmenován představeným slavného kláštera a roku 1985 archimandritou. Přitom je cítit důvěra a láska mnichů k němu, svému duchovnímu otci.

V současné době tady žije již třicet mnichů a zájem poutníků je natolik veliký, že přicházejí a přijíždějí z různých zemí.

Roku 2004 jsem tu strávil šest týdnů a mezi mnou a mnišským bratrstvem se rozvinuly dobré, a dokonce přátelské vztahy, což mně umožnilo uskutečňovat rozhovory na téma své diplomové práce a vůbec na téma péče o nemocné.

První můj rozhovor se uskutečnil s poslůškem Serafimem, původem z Čech, který se mnou studoval na bohoslovecké fakultě, ale po ukončení třetího ročníku, se rozhodl zanechat světského života a odešel do tohoto kláštera.

Serafim si odpracoval sedm roků jako zdravotní bratr v nemocnici na oddělení JIP a proto téma pomoci nemocným bylo pro něj blízké a lidské utrpení viděl na vlastní oči, tedy neznal jej jen z doslechu. Po tom, co dostal požehnání k našemu rozhovoru od duchovního otce, s velkou radostí začal vyprávět o tom, jak nemocní lidé těžce a citlivě reagují na pozornost jiných a péči o ně.

Podle jeho slov se člověk uzdravuje a rychleji nabírá sílu v takovém případě, když jej navštěvují příbuzní nebo známí, zvláště když se jej snaží morálně a duševně podpořit, dávají mu na vědomí, že je jim blízký a že jim není jeho osud lhostejný. Lidé osamělí, kteří nemají takovou podporu, možno říci, že tr-

pí dvojnásob, jednak co se týče nemoci, jednak že se nemají o svůj zármutek s kým podělit. Proto jakoby upadali na duši, ztrácejí sebejistotu, což je často přivádí k depresivní náladě, zoufalství.

Poslušník Serafím říká, že mu vždy bylo líto všech lidí bez výjimky, ale zvláště těch bezmocných a osamělých, a on nemohl stát stranou a být nezúčastněným, když viděl jejich hoře a utrpení. Často si přisedl a utěšoval slovem, mluvil a umožňoval lidem, aby se vyprávěli, aby ze sebe dostali všechno nahromaděné v srdci a duševně se uvolnili.

Při takovýchto hovorech lidé pociťovali, že nejsou sami, že se s někým dělí o své utrpení, že je s nimi někdo dokonce prožívá, že s nimi truchlí, nehledě k tomu, že jim pomáhá i fyzicky a také, že jim nosí věci nebo předměty, po kterých zatouží, někdy i svoje osobní.

Přitom si vzpomínám na přísloví: „Nic se nedává tak levně a necení se tak draze jako pozornost a zdvořilost.“

A tak si vzpomínám na slova jednoho teologa: „Položít život za jiné, to znamená nejenom hledat možnosti, za koho zemřít, ale i trvalou pomoc, při které dáváš svůj vlastní čas jinému, nebo cokoli obětuješ pro druhého prostřednictvím své osoby – to je totéž, co darovat život, jak se říká po kouscích.“

Serafím také říkal, že ač zevnějšku, starost o člověka pomáhá více než modlitba. Nikdy samozřejmě jako věřící nezapomínal ani na modlitbu, neboť ví, jakou sílu má oslovení Boha – lékáře duší a těl –, a pocit soucitu jako by automaticky postrkoval k modlitbě za trpícího člověka.

Když tehdy pronášel tato slova, uvědomil jsem si, že vidím-li v klášteře lidi s výraznými tělesnými

postiženími, kteří nejčastěji přijeli zdaleka, aby políbili zázračnou ikonu, pak ve mně vystává nevysvětlitelný pocit – požádat Hospodina, aby byl milostivý k takovým lidem.

Také se tento pocit objevuje jakoby samovolně, když vidím invalidu na ulici, plačícího a zarmouceného člověka nebo takového který se nachází v těžké životní situaci.

Serafím říkal, že nikdy nezačínal hovořit s lidmi o Bohu jako první, pokud se člověk o duchovno zajímá a sám začne na toto téma, pak s radostí pokračuje v rozhovoru s duchovním zaměřením, napoví a vysvětlí starost a bázeň Hospodina o nás všechny. Vede rozhovor k tomu, že k mnohým nemocem se Bůh staví pasivně pro naše pochopení a na nás závisí, zda v sobě najdeme chtění a přání přijít k Bohu, smířit se s ním v tajemství zpovědi. Zda dokážeme odhodit svůj egoismus a milovat lidi jako sebe samé.

Celkově se dialog s ním týkal více duchovnosti a jeho pozornosti k nemocným lidem, ale můj další rozhovor již patřil duchovnímu kláštera, otcí Spiridonovi, který se více přikláněl k duchovním tématům.

Podle jeho slov nastávají v životě každého člověka okamžiky, kdy ten jakoby uzraje a projeví přání více se dozvědět o Bohu. Právě proto nese svůj pracovní úkol do přijímací

místnosti pro poutníky (archondarik), stále odpovídaje na otázky přítomných a teologicky správně jak objasňuje různé momenty z Písma svatého, tak rozebírá i konkrétní životní situace.

Otec Spiridon říká: „My násilím nikoho do kláštera nenutíme, lidé sami přicházejí a chtějí mluvit. Když člověk onemocní a trpí, pak je možno často pozorovat složitou situaci, neboť on je vyřazen ze svých všedních starostí a začíná přemýšlet o Bohu, o smyslu života, o tom, jak je všechno pomíjivé a dočasné. Velkým přínosem pro takového člověka je, když se v jeho blízkosti včas objeví věřící a rozumný člověk a na jeho otázky nachází správné odpovědi.

Duchovní, to je právě takový člověk, který za své služby a z lásky k svému pastýřskému poslání musí znát svěřené mu Bohem „ovečky“, jevit o ně zájem a snažit se vždy být s nimi, vyslechnout je a na jejich otázky plné naděje jim dát skutečně dušespasitelné odpovědi. Dobrý pastýř ví, jaký lék předepsat pro jejich duše. Nemoc – to je správná doba pro spasení člověka.“

Kromě toho otec Spiridon vyprávěl o životě prvních lidí v Ráji, o tom, jak za neuposlechnutí a neučinění pokání byli vyhnáni na zemi, kde na ně čekala smrt a oni poprvé začali trpět nemocemi. Na to musíme my všichni pamatovat a snažit se nezapomínat na Hospodina a jeho přikázání lidem.

Na moji otázku, jak je možné, že mnozí lidé nezakoušejí na sobě tíhu útrap, nemocí, těžkostí a mají klidný, vyrovnaný život, a někdo žije dokonce v bohatství a hojnosti, zčásti získané nečestným způsobem a přitom necítí výčitky svědomí, nechodí do kostela, před ničím se nekaje a je možné i říci, že takový člověk je spokojený a šťastný, představený kláštera odpověděl vskutku pěkně: „To je jen štěstí domnělé, umělé, náležející do tohoto světa, avšak pravé štěstí je být s Kristem!“

Vždyť skutečně, duchovnost pochází od slova Duch a duchovní člověk je bohatý Du-

chem. Je mu velmi dobře již proto, že on všechno činí podle spravedlnosti, jako by vážil každý svůj krok a čin, přitom se snaží a usiluje pomoci okolním lidem, dokonce i neznámým. Za pravdu je připraven i trpět. Dělá to všechno nezištně; on získává lidskou lásku a bohatství na nebesích – to jsou podle mého mínění skutečné poklady!

Dva tisíce let stojí křesťanská víra proti egoismu materialistů. Na jedné straně je obětavost prvních křesťanů, utrpení svatých, umění povzbuzované Biblií, města, která vyrostla kolem chrámů, dějiny Rusi – poseté kostely, kláštery, se zvykem lidí začínat každou práci se slovy: „Hospodine požehnej!“ a ukončit ji „Sláva Tobě Hospodine“. A na druhé straně reálný, materiální svět se svými zákony a nelidskostí. Materiální zkušenosti se přikládá obrovský význam, jsou studovány již od dětských let. Je možno říci, že každý člověk po celý život vstřebává svobodně nebo nesvobodně informace o tom, jak si ulehčit život, jak se šikovně dostat na teplé pracovní místo, kdy se při tom obcházejí a vytlačují jiní, hodnější lidé. Materialismus – jako nástroj přežívání na tomto světě – přehlušuje lásku, dobrosrdečnost a mnohé dobré vlastnosti.

A co zkušenost duchovní? Je také nástrojem přežívání – přežití lidské společnosti, která dává naději, víru a možnost existence v bratrské lásce. Ale co je nejdůležitější – to je trvalý, nekonečný stimul rozvoje, rozvoje skutečného, duchovního. Ta latka je vždy nad námi, snaha ji dosáhnout očišťuje naši každodenní existenci a ulehčuje všední život.

Všichni lidé, podle mého názoru, se nacházejí na různém stupni duchovnosti a milostivý Hospodin dává každému, aby si vybral cestu a možnost podle svých duchovních, psychických a tělesných sil. Na samém člověku závisí, jakou cestu zvolí; k duchovní záhubě, nebo k lásce a opravdové radosti.

Při tom jako léčebný prostředek Hospodin schvaluje jak nemoc a zármutek, tak i ji-

né životní těžkosti, aby se lidé vzpamatovali a pokusili se změnit svůj život a možná i přeskočili ten plot, který odděluje materialisty a kandidáty do pekla od těch, kteří žijí a bojí se Boha. A kdoví, možná zrovna v jejich středu se objeví noví horliví hrdinové a vyznavači dobra.

Vždyť celý svět je plný nepředvídaného. Juda, nejbližší učedník Krista, který se nacházel stále vedle něho a který viděl zázraky a uzdravení, a najednou ho zradí, zatímco lupič, který si zaslouží podle lidského úsudku krutou smrt na kříži, najednou se neočekávaně kaje, věří v Hospodina a přijímá život věčný, vzácný „pas občana Ráje“

Když pomyslíme, že se nestal obyvatelem Ráje následkem nasyceného života, ale došel k němu přes útrapy, trýznivý život, znamená to tedy, že má smysl přetrpět útrapy, že i v nich je možno najít očistnou sílu, má-li člověk sklon k vnímání duchovna.

Moje následující otázka pro duchovního Spiridona se týkala psychických nemocí, toho, jak se rozvíjejí a jaká je jejich podstata. Na to mi odpověděl: „Pokud člověk sobě dovolí, aby se rozvíjely vášně, vytváří tím živnou půdu pro jejich urychlení, až dospěje k tomu, že začne svým vášním sloužit, doslova se stává jejich otrokem. Nezřídká jej tato závislost na hříchu přivádí k psychické pomatenosti nebo jak se lidově říká, stává se nemocným na hlavu.“

Otec Spiridon popsal případ: „V jedné psychiatrické léčebně byla běsnící pacientka, skrze níž promluvil ďábel, posměšně jí řekl, že všichni pacienti a nemocní této léčebny se poddali vášni a rozvinuli ji v sobě, z vlastní vůle a krutosti srdce.“

Podle mě, kdyby se lidé včas vzpamatovali a v nějaké životní etapě se pokusili zpovzdálí pohledět na svá jednání, bylo by to ne zrovna špatným začátkem pro přehodnocení a možná i pokání a jejich uvědomění by nebylo tak strašné. Přece jen, je dobré a užitečné pro člověka, když se rovnoměrný běh životních udá-

lostí neočekávaně přeruší a dá mu možnost zamyslet se nad tím, co probíhá.

Budou-li tímto pozastavením muka, pak je třeba poděkovat Bohu, že dává šanci pro očistění duše.

Hovoříme-li o tom, vzpomeneme znovu na ukřižované lotry vedle Krista. Jeden snášel utrpení, kál se a děkoval Bohu, a druhý hanobil Boha. Takto se lidé různě staví k vyslaným jim na kříž útrapám a nemocem; jeden Hospodinu děkuje a jiný Hospodina hanobí, výsledek pak je, že jeden se ocitá v Ráji, jako onen uvážlivý lupič, a jiní zdědí peklo a věčná muka, jako ten zlý lotr.

Při rovných šancích, kupodivu, se vybírají různé cesty a výsledek naší role v celé věčnosti může být úplně protichůdný!

Svůj další rozhovor jsem vedl s igumenem kláštera archimandritou Chrizostomem, který si při poskytování pastýřské pomoci nemocným všimá toho, že místem služby duchovního je trůn Boží. Když se účastní liturgií a služeb Božích, je prostě povinen přimlout se a prosit Boha o svěřené mu stádo, tím více o nemocné.

Sem patří i vyjímání částic na proskomidiji při sorokaustech a čtení modliteb za nemocného u trůnu Božího a připomínka nemocného při čtení akathistů, zařazení

do každodenního pravidla doplnění o modlitby o svém trpícím bratru v Kristu – jako na příklad: „Pane Ježíši Kriste, dej milost otroku svému...“

Vůbec, modlitba – to není jen pouhé čtení – to je stav duše, projev dobré vůle a snahy, rozhovor s Bohem nebo světci. Proto taková prosba nejen duchovního, nýbrž i každého člověka, pokud vroucně a nezištně o něco prosí Otce nebeského, bude vyslyšena.

Pán zná naše potřeby dříve než naši prosbu a žehná svojí blahosklonností tomu, co je pro nás skutečně užitečné. Takže vždy je nutné s pokorou věřit Jeho dobré vůli, protože On se o nás stará a ví, jaký spasitelný lék je třeba předepsat naší duši.

Starosta Karlovarského chrámu Vladimír, když mluvil o síle modlitby, uvedl následující příklad ze života svatých. „U jednoho mnicha ve světničce žil dlouhou dobu papoušek a naučil se nazpaměť několik modliteb, ale jednou byly dveře od světničky pootevřené a on vyletěl ven. V tomto okamžiku někde blízko letěl orel, všiml si snadné kořisti a lapil papouška. Nešťastný pták začal zápasit a křičet: „Pane

Ježíši Kriste, smiluj se nade mnou hříšným.“ Před očima mnicha, který to všechno viděl, orel pustil papouška.

Tehdy si mnich pomyslel, že jestli má takovou sílu naučená modlitba od obyčejného ptáka, jakou pak sílu může mít rozumná modlitba. A poté s ještě větší horlivostí začal děkovat Hospodinu a více času věnoval modlení.“

pokračování přístě

NEOFICIÁLNÍ NÁVŠTĚVA JEHO BLAŽENOSTI KRYŠTOFA NA KYPRU

Ve dnech 17. až 19. dubna 2007 navštívil na pozvání státní Kyperské organizace pro turistiku (KOT) vladyka metropolita Kryštof, doprovázený archimandritou Jiřím Stránským a panem Josefem Janočkem, Kyperskou republiku. Cílem této návštěvy bylo především představit Českou republiku a Slovensko jako místa vhodná k tzv. náboženské turistice. O možnostech, které naše

země nabízí pravoslavným kyperským zájemcům o poutní cesty, vladyka metropolita hovořil s nejvyššími představiteli KOTu. Ve stejném duchu se neslo i vystoupení pana Janočka na prezentaci turistického potenciálu výše uvedených států, která se konala v Centru pro kulturu Kyperské banky v hlavním městě země – v Lefkosii. Této prezentace se zúčastnili mimo jiné i hlava kyperské pravo-

slavné církve Jeho Blaženost Chrysostomos II., arcibiskup Nové Justiniány a celého Kypru, velvyslanci České republiky a Slovenska a další vzácní hosté.

Program vладыky metropolitы zahrnoval kromě výše uvedených rozhovorů i setkání s arcibiskupem Chrysostomem II., se kterým našeho vладыky pojí dlouholeté přátelství, a dalšími členy Posvátného synodu biskupů kyperské církve, s nimiž vладыka kromě jiného hovořil o fenoménu poutnictví v dnešní době a o možnostech další spolupráce mezi našimi místními církvemi. Vладыka Kryštof také kyperské hierarchie ujistil, že pravoslavným křesťanům v České republice a na Slovensku není lhostejný osud severní části ostrova, která je od r. 1974 okupována tureckou armádou. V Lefkosii se členové naší delegace modlili nad hroby bojovníků za nezávislost Kypru, které jsou dodnes umístěny za ostatním drátem ve věznici, kde byli tito hrdinové anglickou okupační mocí v 60. letech minulého století popraveni. Vладыka Kryštof spolu se svým doprovodem navštívil jednu z nejvýznamnějších památek Kypru, známý monastýr Kykkos, kde je uchovávána zázračná ikona Bohorodičky, dle tradice napsaná samotným apoštolem a evangelistou Lukášem. Zde našeho metropolitu přijal představený monastýru biskup Nikiforos. Poté vладыka Kryštof položil věnec na hrob prvního prezidenta nezávislé Kyperské re-

publiky arcibiskupa Makaria III. a následně vykonal panychidu.

Metropolita Kryštof a jeho doprovod rovněž navštívil metropolitu Pafosu vладыky Georgia, který se v loňském roce jako delegát kyperské církve zúčastnil jeho intronizace. V Limasolu se naše delegace setkala s místním metropolitou Athanasiem. V Larnace, kde jsou uloženy ostatky svatého Lazara, jehož Spasitel těsně před svým utrpením a zmrtvýchvstáním vzkřísil z hrobu a který byl později vysvěcen na prvního biskupa Kypru, vладыky Kryštofa očekával metropolita Kitia vладыka Pavlos. Ve čtvrtek 19. 4. se pak vладыka metropolita setkal v arcibiskupském paláci v Lefkosii s prezidentem Slovenska panem Ivanem Gašparovičem, který v té době pobýval na Kypru na oficiální návštěvě. S prezidentem Gašparovičem vладыka Kryštof hovořil mimo jiné i o zprostředkující roli naší místní církve v rozvoji kontaktů s tradičně pravoslavnými zeměmi.

Neoficiální návštěva metropolitы českých zemí a Slovenska na Kypru byla sice krátká, ale bezesporu přispěla k rozšíření zájmu o naši místní církev, její světecké osobnosti a poutní místa mezi našimi bratřími ve víře na ostrově posvěceném působením sv. apoštolů Pavla a Barnabáše, sv. Lazara, sv. Spyridona a mnoha dalších duchovních velikánů.

archimandrita Jiří Stránský

PROCESNÍ KŘÍŽ SV. IVANA

Neděle Uctívání svatého Kříže, tedy třetí neděle Velkého půstu, je, jak již ukazuje její název, předurčena k tomu, aby byla vzdávána zvláštní úcta kříži – spasitelnému symbolu Kristova utrpení a našeho vykoupení. V chrámu sv. Václava v Litoměřicích byl v tento sváteční den vzdán hold kříži skutečně výjimečným způsobem. Po liturgii zde proběhlo svěcení nového procesního kříže s ostatkem sv. Ivana Českého.

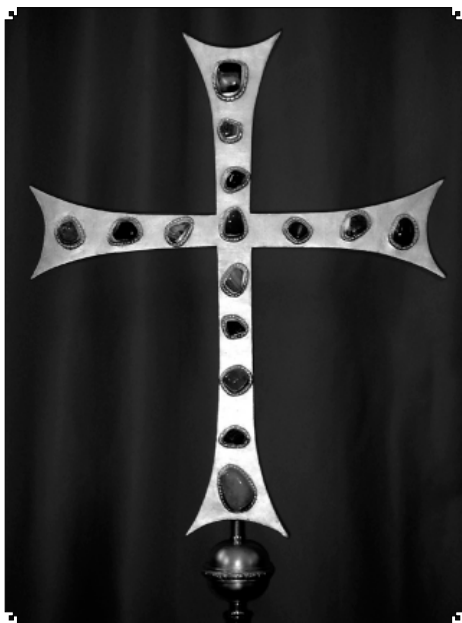
Část ostatků ctihodného světce žijícího na přelomu 9. a 10. století na Berounsku je zasazena v proslavené schránce ve středu kříže a osázena polodrahokamy, které zdobí ramena kříže z obou stran. Tento krásný kříž byzantského tvaru vzešel z požehnaných rukou žalmisty Pavla Hempela, který jej také ozdobil drahými kameny. Na konečném zhladu tohoto skvostného sakrálního předmětu se podílela též Libuše Pipková, prezidentka BPM,

kteřá jej pokryla plátkovým zlatem. Kdo nebyl přítomen procesu zrodu tohoto jedinečného díla, nedokáže si ani představit, o jak pracnou záležitost se jedná.

Procesní kříž je určen k tomu, aby byl v církevních průvodech, na poutích a při dalších příležitostech nesen v čele procesí – aby vedl Boží lid, který jej následuje, a posvěcoval jej svou přítomností. Je nejen znamením vyznavačským, ale je to také symbol Kristova triumfu, kterým jsme byli zbaveni podřízenosti smrti a zmaru a uvedeni na cestu do života věčného.

Tento kříž bude používán k uctívání v chrámu sv. Václava v Litoměřicích, bude brán i na všechny poutě organizované církevními obcemi i Bratrstvem pravoslavné mládeže. Ne aby ukazoval svou zdobnost, ale aby byl svou krásou zástavou Kristova jasného a nesporného panství nad celým světem.

První pouť, kde bude nesen před modlitbami se poutníky, se uskuteční v sobotu dne 5. května na horu Říp, kde budeme konat li-

turgii den před svátkem sv. mučedníka Jiří v tamní rotundě jemu zasvěcené.

archimandrita dr. Marek Krupica

VELKÁ MORAVA

Možná se tvářil jako anděl světla a zářil.
Tak, že by mi oslepil oči. Možná by mi s lecčím i pomohl,

Přesvědčen o své pravdě a možná bych na vše jiné zapomněla,

Kdybych byla Velkomoravanka a potkala se s biskupem

Wichingem...Možná bych zapomněla,

Jak už to mnohdy v životě bývá,

A možná bych mu byla vděčná a po čase i nevděčná,

Kdybych se z té záře probudila a vzpomněla si
Na Cyrila a Metoděje...

A větry syčí, větry se ženou po polích a táhne do uší

A táhne do duší...

Syčí ty větry i po pláních uherské puszty, kde
hnlali jejich žáky...Hnali i na jeho popud. A

pro Svatopluka krále...Stejně slepého...Pro
čísí plamenný meč a čísí bona fide rozhodnutí...,

Jak už to mnohdy bývá...

A bylo mnoho mečů a svatý Metoděj neměl
kam hlavu složit a dodnes se vedou

Odborné spory o tom, zda naposledy hlavu
složil v Sadech či Mikulčicích...

A větry syčí, až k zbláznění větry syčí, protože

Byl biskup a neměl kam hlavu složit

A jiní hosté brali ovčince útokem

A těm ovčincům někdo rozebral střechy, protože
dveřmi nešel...

Řekne se staletí, řekne se spor mezi staroslovenštinou a latinou,

Řekne se spor o ritus...

Řekne se uzavřená minulost,

Protože Metodějova tvář zdobí ikony, protože latiníci vládnu už jen
Na stránkách učebnic, protože dějiny se staly předmětem konferencí...
Jenomže co pak, Pane,
Co pak, když někdy opět syčí větry,
Když noví Metodějové stojí s prázdnýma rukama,
Když hvízdá vítr střechami ovčinců,
Když větry syčí, ach Pane, jak větry syčí...

Když mluví hlasy lidskými i andělskými nejrůznější novodobí
Wichingové a když mi jejich lesk vhnání slzy do očí,
A zas a znovu se překrucují slova,
Poraď, Bože nebe i země, co dělat, když větry syčí, větry syčí, až k zbláznění syčí,
Bože můj.

*Eva Hrdinová
(Převzato ze Soli země)*

U pouštních otců a poustevníků nalézáme mnoho příběhů a podobenství, které mohou být pro křesťany inspirující i v naší době, kdy se člověk nejenom od Boha, ale také od přírody a všech ostatních živých tvorů jakoby vzdálil. Otec Xantipos říkával: „Pes je lepší než já, protože má lásku ke svému pánovi a nikoho neodsuzuje.“ O životě světců a zvířat jsou i následující tři příběhy.

O VYHNÁNÍ ZLÉHO HROCHA

Vypráví se, že otec Theon jedl jenom zeleninu, a to jenom takovou, kterou nebylo zapotřebí vařit. Mniši vídali, jak v noci vychází ze své poustevny a zůstává ve společnosti divých zvířat a napájí je vodou ze studny. Často byly u jeho chýše vidět stopy gazel a mnoha dalších zvířat, která žijí v divočině. Jejich přítomnost otce vždy rozveselila.

Jednou se stalo, že veliký hroch začal ničit pole i vesnice v kraji, a dokonce také napadat lidi. Tehdy si mniši vzpomněli na otce Theona a pozvali jej, aby jim pomohl. Přišel a čekal několik dnů na zvíře. Hroch, který se objevil, byl obrovský. Theon se ho však nelekl a přikázal mu: „Ve jménu Ježíše Krista, přikazuji ti, neníš již více tento kraj a odejdi.“ Veliký hroch pak utekl z těch míst a již se nikdy nevrátil, jako by byl vyhnán andělem.

SETKÁNÍ SE LVEM

Přišli jsme v oáze téměř k datlovému palmě, vedeni naším milým hostitelem, a tam jsme s hrůzou uviděli ležet lva. Můj společník se roztrásl strachy, stejně jako já. Avšak starlec pokračoval klidně v chůzi a my jej se strachem následovali. Když jsem již byli docela

blízko, divoké zvíře se jakoby na Boží pokyn zvedlo, pooděšlo o pár metrů dál a usadilo se tam. Starec klidně natrhal ovoce, na něž dosáhl, a pak zavolal na lva, který přiběhl a bral si datle z jeho ruky, jako by byl ochočeným koucourem někde v domě. Potom zvíře odběhlo zpátky do divočiny. Stáli jsme tam celí užaslí a ještě se třesoucí. Přemýšleli jsme nad tím, jak mocnou víru ten starec má a jaká veliká je slabost ducha v nás.

SVATÝ MAKARIOS A HYENA

Když se otec Makarios modlil ve své jeskyni, objevila se u něj najednou hyena. Začala se o něj otírat a jemně jej potahovala za tuniku, aby šel za ní. Starec hyenu následoval až k její jeskyni a říkal si celou cestu, co jen to zvíře po mně může chtít? Vešel až do díry ve skále, kde hyena žila. Tam uviděl, že se jí před časem narodila štěňata, která však byla slepá. Pomodlil se tedy nad nimi a vrátil je hyeně již vidoucí. Jako projev vděčnosti pak hyena přinesla otci kožešinu z berana a položila mu ji pod nohy. Usmál se na ni jako na člověka a přijal ten dar.

Vybral a přeložil R. J.

MOST

Postřih na monacha v monastýru sv. Prokopa Sázavského
Před několika málo dny jsme oslavili Vzkříšení našeho Pána Ježíše Krista a Pán Bůh nás obdaroval další milou událostí, významnou jak pro monastýr sv. Prokopa Sázavského, tak pro celou církevní obec v Mostu. Na monacha byl postřihován bratr hypodiákon Igor. Bratr Igor, absolvent naší bohoslovecké fakulty v Prešově, je tajemníkem metropolitní rady a žalmistou církevní obce v Mostu.

V neděli 29. dubna k nám v podvečerních hodinách přijela milá návštěva – Jeho Blaženost Kryštof, arcibiskup pražský, metropolita českých zemí a Slovenska, v doprovodu duchovních a mnichů naší eparchie.

Tento slavnostní den se pro církevní obec v Mostu a samotný monastýr začal večerní bohoslužbou v chrámu Narození přesvaté Bohorodice, která začala v 16.00 hod. a sloužil ji prot. Vladimír Kulakov ze Sokolova za účasti protodiákona Vasilije a diákona Miroslava. Večerní byla zkrášlena podkarpatskými nápěvy pod vedením žalmistů z chrámu Zvěstování přesvaté Bohorodice v Praze Na Slupi.

Po večerní bohoslužbě se konala tichá monastýrská slavnost – postřihnutí na monacha. Postřih začal přivedením kandidáta. Hypodiákona Igora přivázejí otec archimandrita Silvestr a otec Onufrij před vладыku, který začíná číst modlitby a vykonává samotný postřih. Během postřihu jsou vладыka, otcové a bratr Igor obklopeni monaškami z monastýru sv. Václava v Pstruží pod vedením igumeny Valentýny a igumeny Nektarije. Po postřihu vладыka promlouvá nejprve k novému monachovi otci Igorovi, kterého nabádá k mnišskému životu, vyzdvihuje mnišský život a prosí všechny přítomné o modlitby za otce Igora, který bude i nadále žít v monastýru a připravovat se na kněžskou službu pro Pravoslavnou církevní obec v Mostě.

Pro věřící to byl nezapomenutelný zážitek a povzbuzení k další spolupráci mezi budoucím správcem Pravoslavné církevní obce v Mostě a novým monachem otcem Igorem, kterému přejeme hodně duchovních sil a Božího požehnání do dalších dní jeho života.

Sbor starších Pravoslavné církevní obce v Mostě

POSVĚCENÍ KAPLE U VERNĚŘOVA

V den svátku sv. Jiří, 24. dubna, posvětil vладыka Kryštof kapli nedaleko Verněřova u Aše. Spolu s ním se posvěcení zúčastnil kancléř Úřadu metropolitní rady o. Josef Hauzar a důstojní otcové Jan Křivka z Františkových Lázní a Milan Horvát z Tachova. Přítomen byl i ašský římskokatolický kanovník páter Pavel Baxa.

Kaple se nachází uprostřed lesů na kopci s výhledem do údolí přírodního parku Halštrov. Velké množství přítomných přivítaly fanfáry trubačů na lesní roh a zpěv dívčího pěveckého souboru. Úvodní slovo pronesl autor myšlenky stavby a její donátor pan Jiří Červenka, náměstek hejtmána Karlovarského

kraje pana Josefa Pavla, který byl též přítomen spolu se svou náměstkyní paní Ellen Volavkovou. Početné zastoupení myslivců a lesáků vedl pan Holický, generální ředitel Lesů České republiky.

Na závěr pronesl vladyka Kryštof spolu s páterem Baxou vřelá slova opěvující sepestí člověka s přírodou. Jejich slova byla přítomnými přijímána stejně vděčně jako kapky deště, vytrvale provázající tyto slavnostní chvíle, vyprahlou půdou. Vladyka Kryštof předal panu Červenkovvi k výzdobě kaple ikonu sv. Mikuláše, patrona poutníků, napsanou podle řeckého originálu. Pod patronací Lesů ČR bude okolí kaple upraveno jako odpočinkové místo pro poutníky těmito odlehlými kouty česko-německého pomezí. Akce se těšila velkému zájmu novinářů. Jejich prostřednictvím se tak pravoslavná církev dostane do širšího povědomí našich spoluobčanů.

V krátké době se po Příbrami objevilo na mapě naší země další místo, kde pravoslavní zanechávají svoji trvalou stopu. Oficiální předání klíčů od kaple se uskutečnil počátkem července v rámci tradičního setkání pravoslavné mládeže v Těšově.

Text: Zdeněk Dragoun

Foto: Pavel Chrást

MICHALOVCE

Dne 23. 4. 2007 přednášel vladyka metropolita Kryštof v rámci postgraduálního studia PBF UP pro duchovní michalovské eparchie na téma sv. Nektarios, jeho život a dílo. Po přednášce hovořil vl. metropolita Kryštof s duchovními o aktuálních otázkách života naší církve.

redakce

Michalovce – prot. Miroslav Janočko, tajemník misijního odboru michalovecké eparchie (první zprava).

Zlaté tele

Čtyřicet dní byl Mojžíš na vrcholu Svaté hory, naslouchal Božím slovům a ryl do kamenných desek slova zákona, která již lid znal a radostně slíbil je plnit. Ty desky měly být navěky uloženy do schrány úmluvy – pozlacené truhly, která bude postavena ve velesvatyni. Mojžíš se radoval ze smlouvy, jež se uzavírá mezi Hospodinem a jeho lidem, těšil se na radost lidu, až jim přinese desky zákona s Božím slovem. Když však přišel do ležení lidu, čekalo ho tak veliké a hořké zklamání, že pln hněvu praštil deskami o zem a ty se roztráštily.

Stalo se totiž, že lid za dlouhého čekání na Mojžíše začal pochybovat, zda se vůbec vrátí, zda ho ten hrozný Bůh, jenž způsobuje chvění hory, tam nahoře nezabil. Zmocnil se jich strach, ale ne strach před Bohem, jaký prožívá věřící člověk, který miluje Boha z celého srdce a bojí se jen, aby ho nezarmoutil svým špatným jednáním. Izraelci si vzpomněli na pohanské svátky v Egyptě, na oběti před roztomilým býčkem – bůžkem Apisem, jak se při nich vesele hodovalo a tančilo, a najednou měli dost toho přísného a nesmlouvavého Boha, kterého jim hlásal Mojžíš. Zastesklo se jim po té veselé, nezávazné zbožnosti a donutili Árona, aby jim ulil ze zlata telátko, kterému by se klaněli. Neodradilo je ani, když byli vyzváni, aby strhali zlaté náušnice z uší a nosů svých manželek a dcer na materiál pro modlu. A tak přestoupili první a druhé přikázání desatera, která znali a která byla vyryta na začátku první kamenné desky.

Hned druhý den po tom, co byl zlatý býček odlit, obětoval lid před tou modlou oběť zápalnou a oběti pokojné pro hostinu. Pak se pustili do jídla, a když se najedli, začali

kolem zlatého telete křepčit a výskat. Právě uprostřed tohoto veselí přišel Mojžíš. Taneční ustal, všichni strnuli. Když viděli více zarmoucenou než rozhněvanou Mojžíšovu tvář, většina si vzpomněla, jak si přáli, aby Jahve byl jejich Bohem a Ochráncem a s jakou radostí se zavázali za to plnit Boží zákon. Bylo jim trapně a snad i líto, že svého dobrotivého Boha zradili a místo něj se jako „Bohu, který je vyvedl z Egypta“ klaněli zlatému teleti.

Mojžíš nejprve roztavil zlatého býčka, zlato rozemlel na prach a s vodou dal pít provinilým modloslužebníkům. Pak se obořil na Árona: „Co ti tento lid udělal, že jsi na něj uvedl tak velký hřích?“ Áron mu všechno kajícně vypoověděl. Pak se Mojžíš plný bolesti za lid obrátil k Hospodinu. Hospodin nabídl Mojžíšovi, že se tohoto lidu vzdá, protože s ním je samé trápení, a ponechá si jen Mojžíše a z jeho potomstva vytvoří nový, velký národ a s ním uzavře smlouvu, oni budou jeho lidem. Ale Mojžíš lid miloval a prosil Boha, aby mu odpustil. Vždyť tomuto lidu už prokázal tolik lásky, ať v tom nepřestává. A chce-li ho vyhubit, ať jeho, Mojžíše, vyhubí s ním. A tak Hospodin lidu odpustil.

Hospodin nařídil Mojžíšovi, aby připravil nové kamenné desky a vystoupil s nimi na horu. Když pak sestoupil s deskami již znovu popsanými slovy Zákona, Mojžíšova tvář od Boží blízkosti nabrala do sebe tolik záře, že mu lid nemohl hledět do očí. Musel si dát přes tvář roušku. Teď už s vděčností lid přijal Boží zákon, a když vybudovali svatostánek, uložili kamenné desky do pozlacené schrány zákona ve velesvatyni.

arcibiskup Simeon